

Hyvä kylätoimintaväki

Olemme täällä saariselän maisemissa puhuneet ja puntaroineet kylien ja kunnan yhteistyötä. Kun puhutaan kylä-kuntayhteistyöstä, puhuisin mielelläni myös kylä-kunta- Leader - toimintaryhmäyhteistyöstä: on monia tilanteita jossa toimintaryhmää tarvitaan kolmantena osapuolena tässä yhteistyössä.

Esitin eilen yhden käytännön esimerkin kunnan, toimintaryhmän ja kylän yhteistyöstä. Siinä toimintaryhmän rooli on ikään kuin liimata palasia yhteen kylän – ja samalla koko kunnan hyväksi: saadaan palveluja ja tulonlähteitä kylille. Tätä Leader- toimintaryhmätyö on: liimata palasia yhteen kylän ja kunnan hyväksy.

Teille on tietenkin myös tuttu Leaderin mahdollisuus rahoittaa kylien kehittämistarpeita, pieniäkin sellaisia. jotka ehkä näkyvät maakunta – ja ehkä kuntapäätäjillekin yksittäisinä pisteinä, pieninä, kaukaa katsottuna merkityksettöminä asioina. Niiden avulla on kuitenkin saatu kyliä aktivoitua omaehtoiseen kehittämiseen ja antamaan oman panoksensa kylien palveluihin: Kun te kylät pidätte yllä kylätaloja, tarjoatte te kunnalle tilan toteuttaa kunnan tehtäviä, vaikkapa kansalaisopistotoimintaa, eri järjestöjen harrastustoimintaa jne. Nämä kaikki palvelevat kunnan ja kylän tavoitteita. Tätäkin Leader on: rahoittaa sitä mikä kylille ja kunnille on tärkeää. Leader on vielä paljon mutta se ei ole kaikki kaikessa. Pohjimmiltaan Leader- toimintaryhmät ovat olemassa kyliä varten: kylien elinkeinoja, yrittäjyyttä, viihtyvyyttä, yhteisöllisyyttä varten.

NO mitä varten kyläyhdistykset sitten ovat? tai kunnat? kyläneuvostot? Lappilaiset kylät ry? maakuntaliitto... eikös kaikki ole kansalaisia tai kyläläisiä varten. siis ihmisiä varten. joku teknokraatti kysyisi äkkiä, mihin näitä kaikkia tarvitaan? olen kuullut kyläneuvoston yhteydessä käydyssä keskustelussa, tarvitaanko kyläneuvostoa kun Kunnanvaltuustossahan on edustettuna kuntalaiset – miksi se ei riitä? ja myös sitä, että sittenhän ei kyliä tarvita kun on kyläneuvostot? tästähän voisi kiistellä ikuisuuden - ja se olisikin hyvä keino välttää tekemättä mitään.

kun toimijoita on niin paljon, ei tiedä kuka tekee mitäkin eikä ne ole edes yksimielisiä! sitten voisinkin alkaa kun olisi selkeä yksi organisaatio? tai edes selkeät työnjaot: hoitakaa te kylät, me hoidamme jotain muuta. älkääkää tulko sitten sekaantumaan meidän asioihin.

Mutta, katsokaapa tätä kukkakimppua. jos sinä siinä olet kylä, sinä kunta, sinä toimintaryhmä, sinä SPR, sinä MLL jne., mitä näette ja koette? saman kukkakimppun. kyllä. mutta erilaisena: näette eri määrän kukkia, erivärisiä kukkia, ja vielä pidätte eri väreistä. voisimmeko antaa yhden, kaikkia 100 % tyydyttävän lausunnon siitä kuinka monta kukkaa, minkä väristä kukkaa ja kuinka miellyttävä tämä kimppu on? EMME. voisimme demokraattisesti äänestää siitä mutta totuus ei olisi absoluuttinen eikä tulos miellyttäisi 100 % kaikkia. niin, mitä teemme?

Jos kyseessä ovat vaikkapa palvelut, mitä ne järjestämme - mitä teemme? sen sijaan että jätämme kaiken tekemättä kun emme ole samaa mieltä asiasta, tai että odotamme että kunta hoitaa ja vielä lukee meidän ajatukset ja toimii 100 % niinkin toivomme - **keskustellaan**. siitä millaisena kukakin kimpun näkee ja kokee. Mikä siinä on tärkeää? emme edelleenkään saa kaikkia tyydyttävää lopputulosta, mutta voimme avata näkökantojamme muille ja ottaa vastaan muiden näkökantoja. Voimme lähentyä luopumatta silti meidän omasta intressistä. voimme ymmärtää miksi tuolla on tuollainen näkemys ja voimme jokainen omalla tahollamme oppia. Mutta emme saa vaatia toista luopumaan omasta näkökulmastaan, koska jokainen edustaa sitä kylän ihmistä **eri** näkökulmasta.

emme saa myöskään nostaa yhtä kaikkien yläpuolelle, katsomaan asiaa ikään kuin ylhäältä, jotta näkisi kaiken ja ottaisi huomioon kaiken. (vain yksi voi, **ja se ei ole kunta**). tai koordinoisi kaikkia yhteen ja samaan suuntaan. koordinaatiota kyllä tarvitaan mutta eri näkökulmista. avoin keskustelu ja ymmärtävä kuuntelu ovat parasta koordinaatiota ja verkostojohtamista.

Ihannetilassa me kaikki johdamme paitsi omaa organisaatiotamme, myös toisia omien tavoitteiden suuntaan. ja silti jokainen menee kohti omaa tavoitetta – itse asiassa yhteistä suurta päämäärää kohti. Ja tätä ihanne tilaa tulee tavoitella, jotta saadaan suunnattua toimintoja tehokkaammin ihmisten parhaaksi. Tehokkuus ei totta vie tule kuntia yhdistämällä vaan uudella lailla tekemällä, lyömällä voimavarat yhteen.

Luulen, että tämä ei vaadi paljoa kyliltä, ei muilta järjestöiltä, ei toimintaryhmiltä. Eniten se vaatii ehkä kunnilta. siis toimintakulttuurin muutosta. Kunta ei ole se ylin, kylät eivät ole kunnan alla, vaan sen rinnalla. Maailma on muuttunut, ja niin on kuntainstituutionkin on muututtava – ja kyllä se muutos lähtee ihmisistä.

Tämä niin kuin kylien kehittäminenkin vaatii aktiivista toimintaa. Olisihan se helpompi vain jäädä pankolle makoilemaan ja katsoa mitä tapahtuu. Mutta jos mitään ei tehdä, tuloksena ei voi olla mitään hyvää. entä jos sanoisi kuten Lipponen: so what? miksi pitäisi mitään tehdä. minulle riittää tämä ja ketä kiinnostaa enää maaseutu.

Mutta hyvät kuntapäätäjät, hyvät kylien kehittäjät. **Minulla on teille tärkeä viesti tulevaisuudesta. tulevaisuuden aikuisilta.**

Meillä oli perjantaina Lapin Leader- toimintaryhmien, Lapin liiton. ely- keskuksen maaseutuverkoston ja 4h-järjestön järjestämä yhteinen alive- ympäri mennään – lappiin tullaan – nuorten häppeninki. ja siellä tämä viestin sain. Näette sen viestin koodattuna tuonne aulan seinille: nuoret ovat siellä kuvailleet, millainen on heidän unelmakylä 2021, millaista liiketoimintaa maaseudulla voisi olla, millaisen maaseudun he haluavat ja mitä ideoita heillä on tulevaisuuden maaseudun kehittämiseksi. Tutustukaa niihin.

voin yhteenvetona sanoa että eivät he vaadi mahdottomia: ei täällä tarvita kaupunkien sykettä, ei kauppakeskuksia, ei mitään mahdotonta. Nuoret haluaa: tilaa elämälle, mummolameininkiä, ympäristöarvoja, harrastuksia, työtä. Mutta niitäkin he ovat valmiit itse tekemään ja toteuttamaan itse!

Oli mahtavaa kuunnella kun nämä nuoret (toisin kun minun nuoruudessani) kertoivat ylpeänä kotikylästään, lehmän nupotuksesta, siitä kuinka käsityöt ovat cool. eivät he valittaneet että siellä ei ole mitään elämää enkä koskaan enää tule sinne taksin. heillä oli jopa sitä asennetta että on huippua asua jossakin tuppukylässä!

ja tässä tulee se viesti purettuna: Nuoret tulevat takaisin. he haluavat tulla. antakaa heille siihen mahdollisuus. älkää antako, kylien ja maaseudun kuivettua, näivettyä. kestäkää vielä heti, niin nämä fikset nuoret käyvät vielä hakemassa oppia maailmalta ja he tulevat takaisin! jos vain on vielä minne palata. Ja he muuttavat kehityksen suunnan. ja tämä ei ole vain minun analyysini ja vain tuosta yhdestä nuorten tapaamisesta.

tätä tukevat Sitran maamerkit ohjelmaan selvitys: sen mukaan yhä suurempi osa ihmisistä haluaa muuttaa maalle! maaseudulle ihmisiä vetää unelma hyvästä arjesta. Maalla ei välttämättä odoteta samoja palveluja kuin kaupungissa, mutta asuinpaikan toivotaan toteuttavan elämässä tärkeinä pidettyjä asioita. Sujuva ja stressitön arki näyttääkin toteutuvan sitä paremmin mitä maaseutumaisemmin asutaan.

Ja kun tähän yhdistää vielä ne tutkimukset, jonka mukaan maaseudulla onkin ympäristön kannalta järkevintä asua (vaikka meille on aina muuta syötetty tuolta etelästä, harvaa asutusta syyllistetty ilmastomuutokselta jne) ja se tilastokeskuksen tutkimus, jonka mukaan maaseudulla asuminen pienentää köyhyysriskiä, eikö olisi paitsi kylien, kuntien, myös valtion intressissä, vahvistaa kylien ja maaseudun suomea!

Hyvä kylätoimintaväki: pidetään maaseutu lämpimänä nuoriamme varten, muokataan sitä heitä varten mutta jätetään nuorelle innostukselle tilaa, jotta he kasvavat yhä enemmän kiinni koiseutuunsa: Annetaan heidän osallistua oman kylänsä ja maaseutunsa tulevaisuuden tekemiseen.

kiitos!

